

Iregularizirane migracije

Marijana Hameršak

Pojam iregularnih migracija ulazi u širu upotrebu na prijelazu iz 20. u 21. stoljeće u okviru ekspanzije neoliberalnog diskursa sklonog eufemizmima (usp. Ryznar 2017: 312), a podržano brojnim kritikama pojmova ilegalne migracije i posebice ilegalnog migranta (usp. [UNHCR](#)). Pojam u nekim sredinama, primjerice Srbiji, nije imao širu primjenu, dok je u drugima, recimo Hrvatskoj, gdje se koristi u dva jezična oblika (iregularne i neregularne migracije), imao više odjeka i širu distribuciju, zahvaćajući [izvješća](#) Pučke pravobraniteljice, [priopćenja](#) organizacija civilnog društva i akademske radove (npr. Petrović i Pozniak 2014). Pod utjecajem širenja antimigrantskih diskursa, inercijom medija ili kao dio komunikacijskih strategija kojima se normaliziraju isključivanja, protjerivanja ([pušbekovi](#)) i općenito ekspanzija nasilja na granicama, pojam i u hrvatskom kontekstu nakon zatvaranja [balkanskog koridora](#) u javnom govoru sve više uzmiče pred pojmovima ilegalni migranti, ilegalne ili nezakonite migracije.

Iako iregularne migracije, dakle, u polje ulaze kao korektivni, pa i eufemistički pojam, i taj je pojam opterećen negativnim konotacijama koje se zrcale već i na razini njegovih definicija. Iregularne migracije se, naime, obično definiraju negativno kao „migracije koje se odvijaju bez odgovarajućih (administrativnih) dozvola, odnosno, koje sprovode ljudi koji ne poseduju validne dozvole za ulazak ili boravak na nekoj teritoriji“ (Stojić Mitrović 2016: 45). Definira ih se i kao izvanjske u odnosu na uspostavljeni poredak, odnosno kao, riječima pojmovnika [Europske komisije](#), migracije koje se realiziraju "izvan regulatornih normi država pošiljateljica, tranzita ili prijema".

Polazeći od shvaćanja iregularnosti kao "stanja koje je proizvedeno različitim procesima (i)regularizacije" (Squire 2011: 5), odnosno, kao proizvoda niza praksi, slaganja, prijepora i sukoba, u literaturi se uvodi pojam iregulariziranih migracija. Upotrebom glagolskog pridjeva trpnog (*iregulariziranih*), umjesto pridjevskog oblika (*iregularnih*) naglašava se odmak od normativne i uvriježene upotrebe pojma te afirmira konstruktivistička perspektiva prema kojoj iregularne migracije nisu društveno i kulturno neutralan fenomen omeđen stabilnim i jasnim granicama, svodiv na pitanje zakonskog statusa nečijeg boravka ili prelaska granice. U skladu s time, analitička se pozornost u području istraživanja iregulariziranih migracija usmjerava na načine na koje se neke mobilnosti konstruiraju i žive kao iregularne. U literaturi se koristi i pojmovni sklop ilegalizirane migracije (npr. Bauder 2013; De Genova 2002) u sličnom značenju.

Rastuća ilegalizacija migracija promatra se u literaturi (npr. Squire 2011) kao dio [sekuritizacije](#) i kriminalizacije migracija, prije svega ulaska, ali i boravka i rada, te s njima povezanog umnažanja granica koje prekogranične mobilnosti dijele na poželjne i nepoželjne, produktivne i prijeteće. Kako to ističu Yolande Jansen, Robin Celikates i Joost de Bloois, u uvodniku zbornika *The Irregularization of Migration in Contemporary Europe*, rast broja granica se "sve više vezuje uz normalizaciju shvaćanja da su neke migracije iregularne — kao i životi onih koji pokušavaju prijeći granice — te da ih treba što strože regulirati i kontrolirati" (2015: ix). Jansen, Celikates i Bloois, oslanjajući se na druge autore, ističu povezanost iregularizacije migracija s ekonomskom liberalizacijom i otvaranjem slobodnih tijekova rada, dobara i novca u kontekstu globalizirane ekonomije.

2. 4. 2022.

Literatura

Bauder, Harald. 2013. „[Why we should use the term illegalized immigrant](#)“. *RCIS Research Brief* 1. Ryerson Centre for Immigration and Settlement. Ryerson University.

De Genova, Nicholas P. 2002. „Migrant 'Illegality' and Deportability in Everyday Life“. *Annual Review of Anthropology* 31: 419-447.

Jansen, Yolande, Robin Celikates i Joost de Bloois. 2015. „Introduction“. U *The Irregularization of Migration in Contemporary Europe. Detention, Deportation, Drowning*. Yolande Jansen, Robin Celikates i Joost de Bloois, ur. London i New York: Rowman and Littlefield, ix-xxvi.

Petrović, Duško i Romana Pozniak. 2014. „Tražitelji azila kao prijetnja“. *Studia ethnologica Croatica* 26: 47-72.

Ryznar, Anera 2017. „Neoliberal Discourse and Rhetoric in Croatian Higher Education“. U *The Cultural Life of Capitalism in Yugoslavia. (Post)Socialism and Its Other*. Dijana Jelača, Maša Kolanović i Danijela Lugarić, ur. Cham: Palgrave Macmillan, 303-322.

Squire, Vicki. 2011. „The Contested Politics of Mobility. Politicizing Mobility, Mobilizing Politics“. U *The Contested Politics of Mobility. Borderzones and Irregularity*. Vicki Squire, ur. London: Routledge, 1-25.

Stojić Mitrović, Marta. 2016. *Azil i neregularne migracije u Srbiji na početku XXI veka. Kulturne paradigme.* Doktorski rad. Sveučilište u Beogradu.